

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 58 0 P 224807 21 Spp
Sarajevo, 11.05.2021. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, odlučujući o zahtjevu za rješavanje spornog pravnog pitanja Opštinskog suda u Mostaru od 08.02.2021. godine, na osnovu odredbe člana 61. d) stav 1. Zakona o parničnom postupku¹, te odredbe člana 18. Pravilnika o unutrašnjem sudskom poslovanju Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta² u sjednici Građanskog odjeljenja održanoj 11.05.2021. godine donio je:

O D L U K U

„Kada je tužbeni zahtjev upravljen na utvrđenje da je tužitelj stekao pravo vlasništva na cijeloj stvari svi upisani suvlasnici u zemljišnoj knjizi su nužni suparničari u tom postupku”.

O b r a z l o ž e n j e

Dopisom od 08.02.2021. godine, koji je zaprimljen u ovom sudu 12.03.2021. godine, Opštinski sud u Mostaru dostavio je ovom sudu Zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja u predmetu broj 58 0 P 224807 20 P koje glasi:

„Da li su tuženi u postupku u kome se traži utvrđenje da je tužitelj dosjelošću stekao pravo vlasništva na nekretnini koja je u suvlasništvu tuženih nužni (jedinstveni) suparničari ili ne“.

U sadržaju zahtjeva Opštinski sud u Mostaru je naveo da je pred tim sudom pokrenut postupak po tužbi tužitelja Sadžak Đenana protiv tuženih Kapidžić Azre i dr. radi utvrđenja i uknjižbe kojom tužitelj traži da sud utvrdi da je dosjelošću stekao pravo vlasništva na predmetnim nekretninama na kojima su u zemljišnoj knjizi kao vlasnici upisani tuženi, odnosno njihovi pravni prednici.

Kako je pred tim sudom u toku veći broj istih predmeta u kojima postoji potreba za zauzimanjem stava o spornom pravnom pitanju koje je od značaja za odlučivanje u istim pred tim sudom kao prvostepenim, to u skladu sa članom 61. a) Zakona o parničnom postupku („Službene novine F BiH“ broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15, u daljem tekstu: ZPP) taj sud podnosi zahtjev

¹ „Službene novine F BiH“ broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

² „Službeni glasnik BiH“ broj 66/12 i 40/14

radi rješavanja spornog pravnog pitanja i daje kratak prikaz utvrđenog stanja stvari, razloge zbog kojih se taj sud obraća zahtjevom, te sopstveno tumačenje spornog pravnog pitanja.

Prema stanju stvari u konkretnoj pravnoj stvari proizilazi da tužitelj smatra kako je on stvarni vlasnik predmetnih nekretnina na kojima su u zemljišnoj knjizi kao suvlasnici evidentirani tuženi, odnosno njihovi pravni prednici, a kako je tužitelj odnosno njegovi pravni prednici u posjedu predmetnih nekretnina preko 50 godina za koji period ih niko nije uznemiravao, smatra da je dosjelošću stekao pravo vlasništva na istima, pa tužbom traži utvrđenje postojanja takvog prava. U postupku pripremanja glavne rasprave, nakon što je taj sud pokušao izvršiti dostavu tužbe tuženima, tužba je vraćena zbog neuredne dostave za pojedine tužene sa naznakom dostavljača da su imenovani tuženi umrli, dok je za pojedine tužene dostava tužbe na obavezni odgovor uredna, te su isti propustili da u zakonskom roku izjave odgovor na tužbu, a dvoje tuženih je izjavilo odgovor na tužbu i istu osporilo.

Dalje se u zahtjevu ističe da su od strane Kantonalnog suda u Mostaru u ovakvim predmetima zauzeta dva različita stajališta po pitanju postojanja ili nepostojanja nužnog suparničarstva na strani tuženih. Tako su sa pozivom na Odluku Vrhovnog suda Federacije BiH po spornom pravnom pitanju broj 65 0 P 535313 16 Spp od 23.09.2016. godine, donošene odluke prema kojima su tuženi u ovakvim postupcima nužni suparničari, a što je primjera radi u slučaju smrti jednog od tuženih prije podnošenja tužbe, za posljedicu imalo odbačaj tužbe u odnosu na sve tužene. Međutim, istovremeno su donošene odluke prema kojima tuženi u ovakvoj vrsti postupaka nisu nužni suparničari, te ukidane odluke tog suda kojim su tužbe odbačene shodno članu 295. ZPP radi ranijeg donošenja pravosnažne odluke (presude na osnovu odricanja) u odnosu na pojedine tužene, ili ukidane presude i presude zbog propuštanja u kojima je sud u odnosu na tužene koji nisu izjavili odgovor na tužbu donio presudu zbog propuštanja a u odnosu na ostale tužene odluku u meritumu, te što na ročišta sud nije pozivao i one tužene koji nisu izjavili odgovor na tužbu. Ovo je bilo razlogom da se Parnično odjeljenje tog suda obrati Građanskom odjeljenju Kantonalnog suda u Mostaru radi zauzimanja jedinstvenog stava po ovom pravnom pitanju.

Po navedenom obraćanju Građansko odjeljenje Kantonalnog suda je dana 20.10.2020. godine dostavilo izjašnjenje iz kojega je vidljivo kako isto nije zauzelo jedinstven stav nego je ukazalo na podijeljeno mišljenje u sudskoj praksi (u spisu nema tog izjašnjenja Kantonalnog suda u Mostaru), te je istovremeno Opštinskom sudu u Mostaru sugerisano da podnese zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja.

Opštinski sud u Mostaru daje svojstveno tumačenje spornog pravnog pitanja pa ističe da su podijeljeni stavovi sudija toga suda o tome da li su tuženi u ovim predmetima nužni suparničari ili ne.

Tumačenje spornog pravnog pitanja od strane postupajućeg sudije Opštinskog suda u Mostaru je da tuženi u tužbi kojom se traži utvrđenje da je tužitelj dosjelošću stekao pravo vlasništva na nekretnini koja je u suvlasništvu tuženih jesu nužni suparničari u smislu odredbe člana 366. ZPP u vezi sa odredbom člana 25., 26., 27., 28., 36. i 58. Zakona i stvarnim pravima. Prednje kod činjenice da su tužbeni zahtjevi u ovakvim postupcima deklaratorni, da glase na utvrđenje da je tužitelj već stekao pravo vlasništva na nekretnini, a ne na njenim posebnim dijelovima i smislu odredbe člana 26. stav 2. Zakona o stvarnim pravima. Sa tim u vezi taj sudija smatra da iako se suvlasnički dio shodno navedenoj odredbi smatra samostalnom stvari u

pravnom prometu istovremeno se u odnosu na takav promet određena ograničenja predviđaju odredbom člana 27. istog zakona. Isto tako odredba člana 28. Zakona o stvarnim pravima predviđa poseban tretman u smislu suposjeda pa se isto u vezi kvaliteta i trajanja posjeda trećeg lica u duhu odredbe člana 58. Zakona o stvarima pravima, jednako kao i odredba člana 36. stav 2. Zakona o stvarima pravima treba tumačiti kao pravni osnov po kome se radnje jednog od suvlasnika u odnosu na treća lica protežu i na ostale suvlasnike ako se takvim radnjama štiti cijela stvar na kojoj suvlasništvo postoji. Ovo suštinski treba garantovati jednak tretman i u parničnom postupku u cilju osporavanja tužbenog zahtjeva i ostalih parničnih radnji primjenom odredbe člana 366. ZPP, a iz čega proizilazi da su tuženi u ovakvim postupcima nužni suparničari.

Odredbom člana 61. a) ZPP je propisano da ako u postupku pred prvostepenim sudom u većem broju predmeta postoji potreba da se zauzme stav o spornom pravnom pitanju koje je od značaja za odlučivanje o predmetu postupku pred prvostepenim sudovima, prvostepeni sud će po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke zahtjevom pokrenuti postupak pred Vrhovnim sudom Federacije radi rješavanja spornog pravnog pitanja.

Odredbom člana 61. b) stav 1. je propisano da zahtjev iz člana 61. a) stav 1. ovog zakona treba sadržavati kratak prikaz utvrđenog stanja stvari u konkretnoj pravnoj stvari, navode stranke o spornom pravnom pitanju i razloge zbog kojih se sud obraća za rješavanje spornog pravnog pitanja, te je propisano da će sud uz zahtjev priložiti i sopstveno tumačenje spornog pravnog pitanja. Odredbom člana 61. c) stav 2. je propisano da će Vrhovni sud Federacije odbaciti kao nedozvoljen zahtjev ako je o takvom zahtjevu već donio odluku.

Nakon što je na sjednici Građanskog odjeljenja Vrhovnog suda F BiH utvrđeno da su ispunjene formalne pretpostavke da se zahtjev za rješavanje spornog pitanja riješi meritorno odlučeno je kao u izreci odluke iz sljedećih razloga:

Odredbom člana 366. ZPP je propisano da ako se prema zakonu ili zbog prirode pravnog odnosa spor može riješiti samo na jednak način prema svim suparničarima (jedinostveni suparničari) smatraju se oni kao jedna parnična stranka, tako da ako pojedini suparničari propuste koju parničnu radnju učinak parničnih radnji koje su preduzeli drugi suparničari proteže se i na one koji te radnje nisu preduzeli. Nužno suparničarstvo nije zakonska kategorija ali se izvodi iz pojma nužne stranke i nužno suparničarstvo postoji u slučaju u kojem više lica mora učestvovati na aktivnoj ili pasivnoj strani da bi vođenje parnice bilo dopušteno. Suvlasništvo je regulisano odredbama člana 25. do 42. Zakona o stvarnim pravima F BiH („Službene novine F BiH“ broj 66/13). Po odredbi člana 25. stav 1. tog Zakona suvlasništvo postoji kad dva ili više lica imaju pravo vlasništva na istoj stvari svaki prema svom udjelu srazmjerno cjelini (idealni dio). Za odgovor na pitanje da li su svi upisani zemljišno-knjižni suvlasnici nužni suparničari u situaciji kada se tužbenim zahtjevom traži utvrđenje da je tužitelj stekao pravo vlasništva dosjelošću na cijeloj stvari treba poći od toga kako bi presuda kojom bi bio usvojen tužbeni zahtjev djelovala prema upisanim zemljišno-knjižnim suvlasnicima. Takva presuda bi djelovala prema svim upisanim suvlasnicima jer bi imala za posljedicu brisanje svih upisanih suvlasnika iz zemljišne knjige i upis tužitelja sa dijelom 1/1 na toj stvari. Dakle, presuda bi djelovala prema svakom od upisanih suvlasnika u zemljišnoj knjizi, bez obzira da li su učestvovali u toj parnici ili ne. Stoga svi upisani suvlasnici u zemljišnoj knjizi moraju biti obuhvaćeni tužbom, dakle oni imaju status nužnih suparničara.

Da se u takvom slučaju radi o nužnom suparničarstvu može se zaključiti iz odredbe člana 6. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda po kojoj odredbi se svakom licu o čijim se građanskim pravima odlučuje mora omogućiti pravo na pravično suđenje, što svakako podrazumijeva da se tom licu mora omogućiti da učestvuje kao stranka u postupku.

Iz gore navedenih razloga odlučeno je kao u izreci.

Predsjednica Građanskog odjeljenja
Slavica Čindrak, s.r.